VERSLAG INFORMELE RAAD BUITENLANDSE ZAKEN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING VAN 8 EN 9 OKTOBER 2026

Introductie

Op 8 en 9 oktober vond, onder Iers voorzitterschap, de informele Raad Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking (informele RBZ-OS) plaats in Dublin. Op de agenda stond de toekomst van ontwikkelingssamenwerking. Voorafgaand aan de plenaire vergadering werd van gedachten gewisseld met David Miliband, CEO van de International Rescue Committee en later met Arancha González Laya, voorzitter van de Future of Development Cooperation Coalition. Aan de plenaire vergadering namen de Commissaris voor Internationale Partnerschappen, Jozef Síkela, de Commissaris voor Gelijkheid, Paraatheid en Crisisbeheer, Hadja Lahbib, en de Plaatsvervangend Secretaris-Generaal van EDEO, Matti Maasikas, deel. Tevens waren, in het kader Team Europa, de voorzitter van het Comité Ontwikkeling van het Europees Parlement, EIB's Directeur-Generaal en de Vice-President van de EBRD vertegenwoordigd. Ook namen voor het eerst gelijkgezinden Canada, IJsland, Noorwegen en het VK deel aan een sessie van de informele Raad.

Tijdens de plenaire vergadering van de informele Raad op 9 oktober werd achtereenvolgens gesproken over de toekomst van ontwikkelingssamenwerking, MFK-Global Europe en Global Gateway en werd van gedachten gewisseld over humanitaire hulp in aanwezigheid van de Noodhulpcoördinator van de Verenigde Naties Tom Fletcher.

Met dit verslag wordt u tevens geïnformeerd over de toezeggingen die zijn gedaan tijdens het Commissiedebat van de informele RBZ-OS op 1 oktober jl.

De toekomst van ontwikkelingssamenwerking

De Europese Commissie bepleitte dat ontwikkelingssamenwerking integraal onderdeel is van het externe beleid van de EU. De lidstaten, inclusief Nederland, waren eensgezind over de noodzaak om de verschillende EU beleidsterreinen beter met elkaar te verbinden. Bij het aangaan van partnerschappen gericht op wederzijdse veerkracht, onderstreepte González dat de EU transparant moet zijn over het strategisch eigen belang. Meerdere lidstaten gaven aan daarbij niet uit het oog te verliezen dat de EU ook een waardengemeenschap is. Nederland stelde dat de Europese aanpak geen nabootsing moet zijn maar uit moet gaan van de eigen intrinsieke kracht. De Europese waardenagenda maakt ons een unieke partner, met partnerschappen gericht op het vergroten van de strategische autonomie van de EU en van het vergroten van soevereiniteit van de partners.

David Miliband onderstreepte dat geleerde lessen uit het verleden een goede basis vormen om de effectiviteit van ontwikkelingssamenwerking te vergroten. Uitdaging is hoe, gezien de vele uitdagingen waarvoor Europa zich gesteld ziet, de interventies op de juiste schaalgrootte kunnen worden gebracht. Lidstaten waren eensgezind over de blijvende noodzakelijkheid van ODA, waarbij enkelen wezen op de hefboomfunctie die ODA kan vervullen om private financiering te ontsluiten. Nederland hield een pleidooi voor een sterkere EU agenda voor private financiering, met meer aandacht voor bestaande en innovatieve mogelijkheden voor mobilisatie van privaat kapitaal.

MFK-Global Europe

De Raad stond kort stil bij de nieuwe onderhandelingspositie voor het Meerjarig Financieel Kader van de EU, in het bijzonder Global Europe, die op 10 oktober door het Iers voorzitterschap zou worden gepresenteerd. De Europese Commissie en de vertegenwoordiger van het Europees Parlement riepen de lidstaten op tot "ambitieus realisme" en zorg te dragen voor een robuust Global Europe budget, als instrument voor een geopolitieke en slagvaardige Unie. EDEO benadrukte dat tijdens de formele Raad in december zal worden gesproken over de vormgeving van de politieke sturing door de Raad.

De rol van Global Gateway binnen het EU externe beleid

De Raad onderstreepte wederom dat de Global Gateway strategie een integraal onderdeel is van het EU externe beleid, zoals ook bevestigd in de Raadsconclusies die de EU lidstaten in juni jl. hebben aangenomen. De Global Gateway strategie bundelt de krachten van ontwikkelingssamenwerking, handel en investeringen en diplomatie om daarmee de relaties met partnerlanden te versterken. Nederland ziet Global Gateway als strategie die aansluit op de vraag van partnerlanden en de EU als betrouwbare geopolitieke partner kan positioneren. De Raad stond stil bij het belang van een aantrekkelijk en waardengedreven aanbod voor partnerlanden, de samenwerking tussen de Europese Commissie en de lidstaten, betrokkenheid van Europese en lokale bedrijven en maatschappelijke partners, en de noodzaak van verbeterde communicatie, zowel intern als naar (mogelijke) partnerlanden.

EU in het VN-(ontwikkelingssysteem)

Meermaals werd benadrukt dat de EU en haar gelijkgezinden diens financiële positie (samen tegoed voor 80 procent van ODA-uitgaven) beter moeten inzetten voor beïnvloeding. Nederland bepleitte het belang van betere coördinatie in het gezamenlijk optrekken, onder meer om de nodige VN-hervormingen door te voeren.

Humanitaire respons

Ook werd de Raad door de Noodhulpcoördinator van de Verenigde Naties Tom Fletcher bijgepraat over de humanitaire hulpverlening. Fletcher stelde dat de in rap tempo veranderende wereld vraagt om een versnelling van de hervormingen van het humanitaire systeem die, onder de noemer *Humanitarian Reset*, zijn ingezet. De humanitaire hervormingen kunnen echter niet los worden gezien van de bredere VN-hervormingen. Ook stelde Fletcher dat er een beter humanitair narratief moet worden gevonden, een die niet alleen kijkt naar waar hulpverlening te kort schiet maar juist ook waar de humanitaire diplomatie standhoudt, zoals bij het hooghouden van de humanitaire principes en de bescherming van humanitaire hulpverleners. Commissaris Lahbib noemde in reactie hierop dat het humanitaire systeem niet kan oplossen wat fundamenteel politieke vraagstukken zijn, zoals vraagstukken over *accountability* voor aanvallen op hulpverleners. Tevens sprak Fletcher kort over het belang van de humanitaire hulpverlening en financiering in Gaza en in de door ebola getroffen gebieden.

Overig

Tijdens het Commissiedebat op 1 oktober jl. heeft het kabinet toegezegd om terug te komen of en in hoeverre het stopzetten van begrotingssteun voor 2026 van de Europese Commissie aan Sierra Leone gevolgen heeft voor de financiële steun van onderwijsprojecten voor kinderen en het budget voor schoolmaaltijden in Sierra Leone. Op 2 oktober jl. informeerde de minister van Justitie en Veiligheid, mede namens de minister van Buitenlandse Zaken, uw Kamer over de opschorting begrotingssteun Europese Commissie aan Sierra Leone.[1] De EU heeft in het Meerjarig Financieel Kader 2021-2027 EUR 352 miljoen beschikbaar gesteld voor Sierra Leone, daarvan is EUR 65 miljoen gereserveerd voor directe begrotingssteun binnen het *Nature Nourishes* programma. Het *Nature Nourishes* programma, ter waarde van EUR 90 miljoen, richt zich op het vergroten van de veerkracht van Sierra Leone tegen interne en externe schokken, milieubescherming en verbeteren van onderwijsresultaten inclusief schoolmaaltijden. De uitbetaling van begrotingssteun is nauw gekoppeld aan het behalen van specifieke prestatie-indicatoren, onder andere op het gebied van transparantie en anti-corruptie. De Europese Commissie heeft de uitbetaling van EUR 18 miljoen aan Europese begrotingssteun voor 2026 opgeschort; de Europese Commissie heeft hiervoor publiekelijk technische redenen gegeven als verklaring. De opschorting kan gevolgen hebben voor de te behalen doelen van het *Nature Nourishes* programma. Nederland zal voorstellen dat het gereserveerde bedrag voor begrotingssteun via een andere weg, bijvoorbeeld via NGOs, alsnog ten goede kan komen aan de burgers van Sierra Leone. Het is aan de Europese Commissie om hierover te besluiten.

[1] 2026D48357

Tijdens het Commissiedebat op 1 oktober jl. heeft het kabinet tevens toegezegd om tijdens de Raad te spreken over onafhankelijk internationaal onderzoek naar aanvallen op hulpverleners in de Gazastrook. In dit kader heeft Nederland zorgen geuit over aanvallen op humanitaire hulpverleners waarnaar geen strafrechtelijk onderzoek wordt gedaan. Ook heeft Nederland in plenair verband opgeroepen tot onderzoek naar mogelijke schendingen van het humanitair oorlogsrecht, en tot politieke opvolging van dergelijke onderzoeken.

Het kabinet maakt graag van deze gelegenheid gebruik om uw Kamer te informeren over de gesprekken met hulporganisaties in de Palestijnse gebieden over welke steun zij nodig hebben.[2] Via de Nederlandse vertegenwoordiging ter plaatse, multilaterale fora en directe beleidsgesprekken voert het Kabinet regelmatig overleg met internationale en lokale hulporganisaties in de Palestijnse gebieden zoals het Nederlandse Rode Kruis (NRK), het Internationale Comité van het Rode Kruis (ICRC), verschillende VN-organisaties waaronder het Wereldvoedselprogramma (WFP) en UNRWA, en internationale ngo's verenigd in de Dutch Relief Alliance. In deze contacten wordt expliciet geïnventariseerd welke financiële, operationele en diplomatieke steun zij nodig hebben, zodat deze behoeften kunnen worden betrokken bij de Nederlandse diplomatieke inzet.

Naar aanleiding van de toezegging aan het lid Kröger tijdens het WGO Handel d.d. 5 oktober jl. om aan te geven of er publieke middelen naar fossiele investeringen gaan, geeft het Kabinet graag het volgende mee.[3] In lijn met de Glasgow verklaring geldt voor al het Nederlands buitenlandinstrumentarium voor buitenlandse handel en ontwikkelingssamenwerking het staand beleid dat deze middelen niet worden ingezet voor de ondersteuning van fossiele investeringen[4] behoudens eerder afgesproken uitzonderingen.[5] Aan het lid Kröger werd tijdens het CD informele RBZ-OS eveneens een toelichting toegezegd inzake in hoeverre fossiele investeringen onderdeel zijn van Global Gateway.[6] Met de Global Gateway strategie beoogt de EU juist in te zetten op duurzame investeringen en projecten, waaronder investeringen voor een groene energietransitie.[7] In de Raadsconclusies aangenomen in juni jl. bevestigden de lidstaten nogmaals het belang van het integreren van horizontale prioriteiten, waaronder klimaat en duurzaamheid in alle Global Gateway inzet. In aansluiting op onze beleidsprioriteiten draagt Nederland vanuit het BHOS-instrumentarium bij aan Global Gateway. Hiervoor geldt, zoals hierboven toegelicht, staand beleid.

Ook zet Nederland in de onderhandelingen voor de pijler Global Europe binnen het nieuwe Meerjarig Financieel Kader stevig in op het borgen van de klimaatdoelstellingen. De voorlopige Raadspositie voor Global Europe bevat expliciete verwijzingen naar het Parijs akkoord en stelt dat het instrument gericht dient te zijn op het ondersteunen van partnerlanden om fossiele energie uit te faseren. Het kabinet zal zich het komend jaar in de slotfase van de onderhandelingen voor het Meerjarig Financieel Kader blijven inzetten om aandacht te vragen voor deze doelstellingen.

---

[2] Kamerstukken II 2025/26, 36 915 XVII, nr. 9.

[3] TZ202610-119

[4] Kamerstukken II 2022/23, 36180, nr. 23.

[5] Kamerstukken II 2022/23, 31793, nr. 230.

[6] TZ202610-059

[7] Global Gateway overview - International Partnerships - European Commission